

ДО УВАГИ АГРАРІІВ! НЕЗАБАРОМ РОЗПОЧНЕТЬСЯ ПОСІВНА ОЗИМИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР!

Народна мудрість вчить: «Готуй сани з літа, а насіння – з осені»

- Все починається з насінини. Насінням з господарської точки зору називають рослинний матеріал, який використовується для вирощування врожаю.
- Майбутній урожай напряму залежить від якості обраного насінневого матеріалу. Якісне насіння повинно бути чистим, сухим, не мати збудників хвороб, не бути зараженим комірними шкідниками, не містити домішок інших культур та бур'янів, мати високі показники схожості та енергії проростання. Ці основні показники якості насіння регламентуються державними стандартами.
- Насіння, яке відповідає вимогам стандарту є кондиційним, якщо не відповідає стандарту — некондиційним. Проведений посів якісним насінневим матеріалом дасть можливість забезпечити належний розвиток рослин та сприяти збільшенню врожайності. Тому, кожен господарник перед посівом повинен знати яким насінням та сортом він буде проводити посів.
- Насіння – це живий організм, який зазнає зовнішнього впливу і може змінювати свої властивості з часом.
- Тому важливе значення високої майбутньої врожайності перед посівом забезпечить проведення аналізування насінневого матеріалу на основні показники в лабораторних умовах.

Основними показниками якості насіння є:

1. Визначення схожості та енергії проростання насіння

- Визначення схожості - один з найважливіших видів оцінки посівних якостей насіння, так як при поганій схожості виходять зріджені посіви, що в значній мірі впливає на величину врожаю сільськогосподарських культур. Саме вона визначає здатність насіння дати сходи за оптимальних умов.
- Крім схожості, необхідно визначати енергію проростання, тобто процент насінин, які нормально проросли у встановлені строки для певної культури.
- Цю властивість має здорове насіння, вирівняне за фізіологічним станом. На енергію проростання у природних умовах насамперед впливають температура та вологість. Насіння з високою енергією проростання дружніше сходять, краще використовують фактори росту, сходи їх менше пригнічуються бур'янами, більш стійкі до зовнішніх несприятливих умов.
- Цей показник відповідає за рівномірність проростання та подальший розвиток рослин.
- Визначення схожості та енергії проростання проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.7.
- Вартість даного методу аналізування складає – **111,82 грн.**

2. Визначення вологості насіння

- Вологість насіння визначається вмістом у нього води. Це дуже важливий показник якості насіння, від якого залежить збереження насіннєвого матеріалу.
- Насіння має бути сухим, тобто коефіцієнт вологості насіння того чи іншого виду не повинен перевищувати граничної норми, встановленої ДСТУ. Для зберігання насіння зернових злакових культур повинна бути 14, зернобобових -15, олійних 10 – 12 %.
- Висока вологість насіння (сире) посилює в ньому процеси дихання, створює сприятливі умови для діяльності мікроорганізмів і підвищення активності збудників хвороб і шкідників. Промерзання вологого зерна призводить до механічного пошкодження клітин, особливо в зародковій частині. Ослаблені зернини після сівби уражуються грибками і мікробами. Таке насіння або зовсім не проростає, або дає ослаблені сходи.
- Визначення вологості насіння проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.9.
- Вартість даного методу аналізування складає – **141,72 грн.**

3. Визначення маси 1000 насінин

- Маса 1000 насінин характеризує добірність, крупність і виповненість насіння, наявність в ньому необхідних поживних речовин. Чим крупніше насіння, тим краще ростуть молоді рослини, тим продуктивнішими вони будуть. Показником крупності насіння служить маса 1000 повітряно - сухого насіння (у грамах). Чим більша маса насіння, тим вище їх якість, тим кращі схожість та енергія проростання насіння, густота сходів та формування здорової рослини вцілому. Посів важким насінням завжди забезпечує отримання більш високих врожаїв в порівнянні з посівом дрібним легковагим насінням.
- Визначення маси 1000 насінин проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.10.
- Вартість даного методу аналізування складає – **71,18 грн.**

4. Визначення чистоти та відходу насіння

- Чистота – це відношення маси насіння основної культури до загальної маси зразка, взятого для аналізу у відсотках. Для отримання максимальної врожайності насіння повинне мати високий відсоток чистоти. Насіння не повинно мати ніяких домішок, оскільки воно впливає на норму висіву і на врожайність сільськогосподарських культур. У посівному матеріалі не допускається вмісту насіння злісних, карантинних та отруйних бур'янів.
- Визначення вологості насіння проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.5; ДСТУ 7018:2009 п.6.
- Вартість даного методу аналізування складає – **109,08 грн.**

5. Визначення домішок насіння інших рослин

- Насіння не повинно містити у собі домішки культурних рослин та насіння бур'янів у кількості, що перевищує гранично допустимі норми, встановлені ДСТУ.
- Наявність насіння інших рослин ускладнює процес очищення посівного матеріалу. Фізичні властивості насіння сторонніх рослин можуть також негативно впливати на довговічність і життєздатність вирощеного насінневого матеріалу.
- Визначення домішок насіння інших рослин проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.6.
- Вартість даного методу аналізування складає – **121,18 грн.**

6. Визначення життєздатності насіння

- Це кількість живого насіння в досліджуваній пробі, виражена у відсотках. Цей аналіз проводиться для швидкого визначення життєздатності насіння, що перебуває у стані фізіологічного спокою, для визначення життєздатності твердих та здорових непророслих насінин, а також з метою підтвердження факту та встановлення причин низької схожості насіння.
- Основні чинники, які впливають на зниження життєздатності насіннєвого матеріалу протягом зберігання це:
 - - незадовільні умови зберігання — висока вологість (ризик зниження схожості зростає при підвищеній вологості), висока або дуже низька температура, особливо різкі коливання цих показників;
 - - протруєння: непротруєне насіння довше зберігає високі посівні якості;
 - - умови вирощування насіння: при підвищеному рівні вологи збільшується кількість грибкових інфекцій;
 - - фізичне старіння, біохімічні процеси в насініні не зупиняються. Вона дихає, використовуючи невеликі запаси поживних речовин. Якщо насіння багате на запасні речовини з високим енергетичним потенціалом, то його життєздатність зберігається довше. При природному процесі старіння життєздатності знижується.

Визначення домішок насіння інших рослин проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.8. Вартість даного методу аналізування складає – **251,14 грн.**

7. Визначення заселеності насіння шкідниками

- Насіння призначене для сівби перевіряється на ураженість живих шкідників, а саме: яйця, личинки, лялечки, дорослі особи (імаго) в явній і прихованій формах. Наявність шкідників завдає великої шкоди врожаю: знижується схожість насіння, продуктивність рослин, погіршуються товарні якості.
- Комахи і кліщі не розвиваються у сухому та холодному насінні. Тому охолодження і підсушування насіння - ефективні заходи попередження появи шкідників, а водночас і пліснявих грибів.
- Визначення домішок насіння інших рослин проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002 п.12.
- Вартість даного методу аналізування складає: явна форма -**50,51 грн.**, прихована форма – **86,75 грн.**

8. Визначення зараженості насіння хворобами

- Наявність на поверхні чи всередині, або у міжнасінневому просторі життєздатних патогенів, які спричинили, або здатні за сприятливих умов спричинити ураження насіння, проростків і рослин, які вегетують, хворобами з характерними симптомами. Насіння, яке заражене хворобами, призводить до затримки сходів і загального розвитку рослини, до зрідженості сходів, зниження врожайності і погіршення якості насіннєвого матеріалу. Попередня перевірка насіння сільськогосподарських культур на зараженість хворобами має важливе значення, адже результати таких досліджень будуть достатньою підставою для прийняття рішення про доцільність проведення обробки насіння та підбір протруйника необхідного спектра дії.
- Визначення зараженості насіння хворобами проводиться відповідно ДСТУ 4138-2002, біологічний метод - п.11.4.2.5; макроскопічний метод – п.11.4.2.1.
- Вартість даного методу аналізування складає – **110,55 грн.**

Народна мудрість говорить: «Без доброго насіння немає гарного плем'я»!

- Для проведення аналізування якісних показників насіннєвого матеріалу просимо звертатись в Державну установу «Рівненська обласна фітосанітарна лабораторія», яка акредитована Національним агентством з акредитації України за всіма видами показників.
 - місто Рівне, вулиця Малорівненська, 91 Б;
 - місто Здолбунів, вулиця Словацького, 58;
 - контактна особа:
 - Наталія КОБЕРНИК – (096)795 49 34;
 - Електронна пошта - **rivne17fitolab@meta.ua**